Banca Națională a României

Indicatori de monitorizare a stabilității financiare

Florian Neagu
Şef serviciu Riscuri macroprudenţiale
Direcţia Stabilitate Financiară

Bucureşti, februarie 2015

Plan

I. Indicatori individuali și tablouri de risc privind stabilitatea financiară

II. Portofoliul de indicatori folosiți de BNR în monitorizarea stabilității financiare

III. Exemplu de utilizare a indicatorilor în calibrarea politicii macroprudențiale: instrumentul ”serviciul datoriei în venitul disponibil”

IV. Concluzii

I. Indicatori individuali și tablouri de risc privind stabilitatea financiară

Indicatori de stabilitate financiară

Stabilitatea prețurilor:

→ indicator: rata inflației;

Stabilitatea financiară:

→ dificil de măsurat cu un singur indicator;

→ caracteristici specifice (Drehmann și Juselius, 2013):

- să avertizeze mulțumitor în avans asupra riscurilor;
- mesajul să fie consistent în timp;
- să fie intuitiv, ușor de înțeles.

Soluții implementate în prezent pe plan internațional:

- utilizarea unei multitudini de indicatori individuali;
- elaborarea unei hărți de risc/tablou de bord/tablou de risc etc.;
- construirea unor indicatori compoziți pentru risc sistemic.

Tabloul de bord al Comisiei Europene privind dezechilibrele macroeconomice, 2013

An 2013	Dezechilibre externe și competitivitate					Dezechilibre interne					
	Balanța contului curent (% în PIB)	Poziția investițională internațională netă (% în PIB)	Rata de schimb reală efectivă *(deflator HICP)*	Ponderea pieței de export	Costul unitar cu forța de muncă, nominal	% modificare anuală a prețurilor reziden.	Credit sector privat (flux % în PIB)	Datoria sectorului privat (% în PIB)	Datoria sectorului public (% în PIB)	Rata șomajului	% modificare anuală a pasivului sectorului financiar
	media pe 3 ani		% modificare (3 ani)	% modificare (5 ani)	% modificare (3 ani)					media pe 3 ani	
Praguri	-4/6%	-35%	±11%	-6%	12%	6%	14%	133%	60%	10%	16.5%
BG	*0.4*	*-76.2*	-1.0	*5.7*	14.8p	-0.1	6.7	134.8	18.3	12.2	3.3
CZ	-1.7	-40.1	-3.1	-7.7	3.7	-1.2	3.1p	73.7p	45.7	6.9	9.8p
HU	2.2	-84.4	-4.0	-19.2	5.9	-5.0	-1.0	95.5	77.3	10.7	-0.3
AT	1.4	-0.2	0.7	-17.0	6.4	2.5e	0.2	125.5	81.2	4.5	-3.6
PL	-3.3	-68.0	-4.3	*-0.4*	3.9p	-4.4e	2.9	74.9	55.7	10.0	7.6
RO	-3.3	-62.4	0.3	16.4	0.7p	-4.6p	-1.5p	66.4p	37.9	7.0	3.1
SK	*0.2*	*-65.1*	2.1	*-2.2*	2.5	-0.5	5.4	74.8	54.6	14.0i	-0.3

Notă: e: estimat. p: previzionat.
Celulele colorate indică valorile care depășesc pragurile de alertă. Valorile în italic sunt calculate conform SEC95 și BM5

Sursa: Comisia Europeană (CE)

Tabloul de risc al *Institute of International Finance* privind vulnerabilitățile țărilor emergente, 2015

Selecție pentru țările din UE incluse în Tabloul de risc

	Bulgaria	*Cehia*	*Ungaria*	*Polonia*	*România*
Index vulnerabilitate finanţare externă:					
Index vulnerabilitate financiară internă:					
Datoria companiilor non-financiare/PIB (%, Δ în 2010-2013T4)					
Datoria gospodăriilor populaţiei/PIB (%, Δ în 2010-2013T4)					
Evoluţia creditului acordat sectorului privat, termeni reali (%, medie 2010-2013)					
Expuneri bănci străine/Credit intern (%, decembrie 2013)					
Deţinerile nerezidenţilor de datorie guvernamentală în lei (%, iunie 2014)					
Deţinerile nerezidenţilor pe piaţa de capital (%, decembrie 2013)					
Preţurile nominale ale clădirilor rezidenţiale (evoluţie anuală, medie 2010-2013)					
Index vulnerabilitate politici:					

Notă: Nivelul de vulnerabilitate este stabilit prin comparaţie cu valoarea indicatorilor înregistrate de celelalte state din eşantion.

roşu: vulnerabilitate ridicată, roz: vulnerabilitate moderată, verde deschis: vulnerablitate scăzută, verde închis: vulnerabilitate foarte scăzută

Sursa: Institutul de finanţe internaţionale, februarie 2015

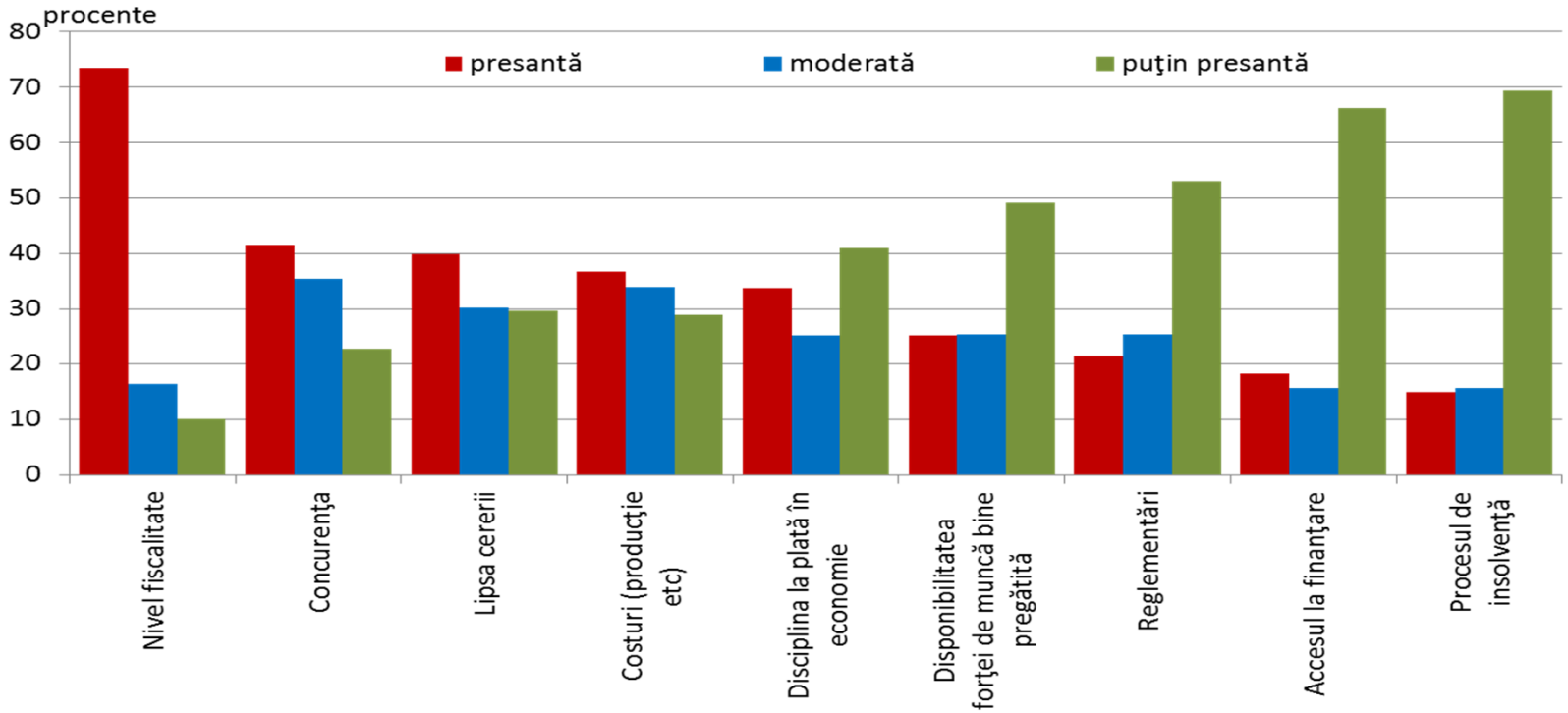
II. Portofoliul de indicatori utilizați de BNR în monitorizarea stabilității financiare

A. Indicatori grupați după sectorul de activitate

B. Indicatori grupați după riscuri (1)
Ex: Riscul macroeconomic

Cele mai presante probleme ale companiilor nefinanciare în perioada aprilie – septembrie 2014

Notă: întrebare cu grilă de notare (de la 1- problemă foarte presantă, la 5- problemă foarte puțin presantă), unde atributul presantă se referă la notele 1 şi 2, atributul moderată se referă la nota 3 și atributul puțin presantă se referă la notele 4 și 5.

Sursa: Sondaj privind accesul la finanţare al companiilor nefinanciare din România şi capacitatea acestora de a face faţă unor condiţii financiare nefavorabile, decembrie 2014

B. Indicatori grupați după riscuri (2)
Ex: Riscul de credit

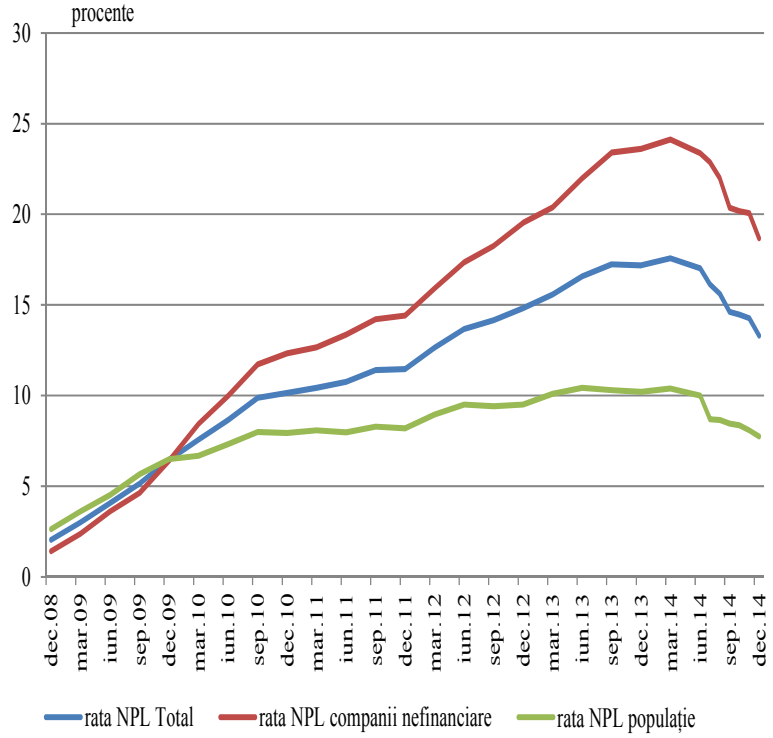
Sinteza opiniilor băncilor referitoare la evoluţia ofertei şi a cererii de credite

Segment creditare		Ofertă		Cerere	
		T3/2014	T4/2014 (aşteptări)	T3/2014	T4/2014 (aşteptări)
Populaţie	Imobiliare	⇨	⇧	⇧	⇨
	Consum	⇨	⇧	⇩	⇧
Companii, total		⇧	⇧	⇩	⇩

Notă: Pentru oferta de creditare, săgeata în sus/jos/orizontal indică o relaxare/înăsprire/menţinere constantă a standardelor de creditare. Pentru cererea de credite, săgeata în sus/jos/orizontal indică avansul/contracţia/menţinerea constantă a cererii, conform opiniei băncilor (referitoare la ultimele trei luni, respectiv aşteptările privind următoarele trei luni). Culoarea albastră indică modificări de amploare marginală, iar culoarea roşie de amplitudine moderată sau mare.

Sursa: BNR, Sondaj privind creditarea companiilor nefinanciare şi a populaţiei, noiembrie 2014

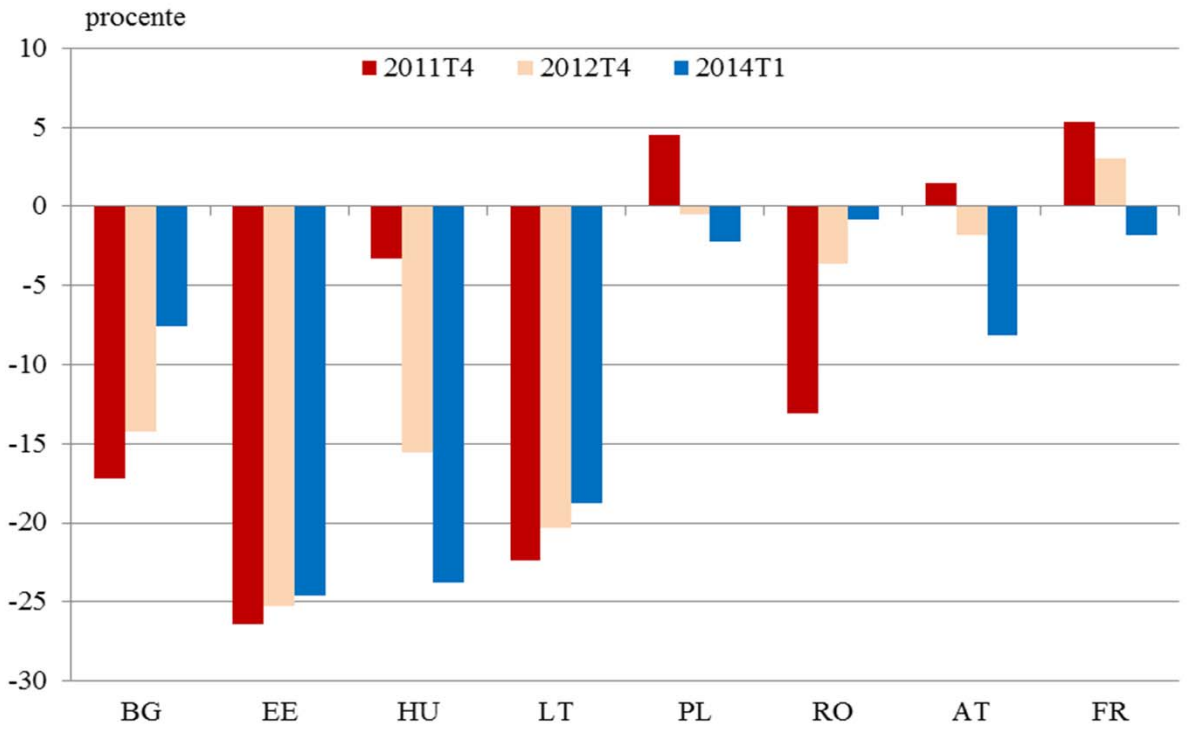
Evoluția ratei creditelor neperformante (rata NPL)

Sursa: CRC, Biroul de Credit, calcule BNR

C. Indicatori grupați după obiective intermediare (1)
Ex: Obiectiv „limitarea creditării și îndatorării excesive”

Abaterea ponderii creditului în PIB

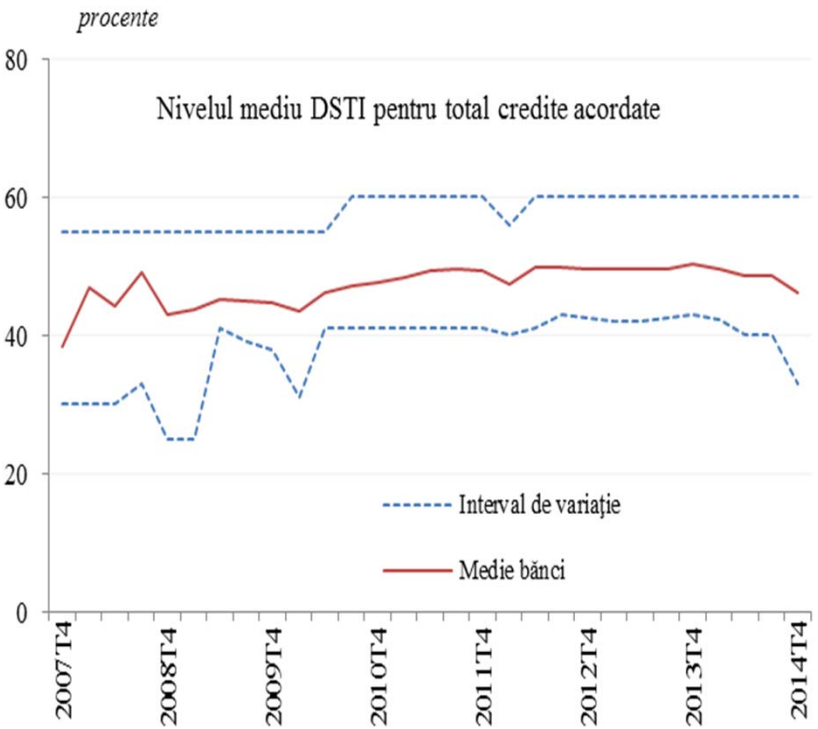
Notă: Abaterea ponderii creditului în PIB este calculată conform *Recomandării CERS din 18 iunie 2014 cu privire la orientări privind stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital (CERS/2014/1)*

Sursa: Comitetul European pentru Risc Sistemic (Risk Dashboard), 2014

III. Exemplu de utilizare a indicatorilor în calibrarea politicii macroprudențiale: instrumentul ”serviciul datoriei în venitul disponibil”

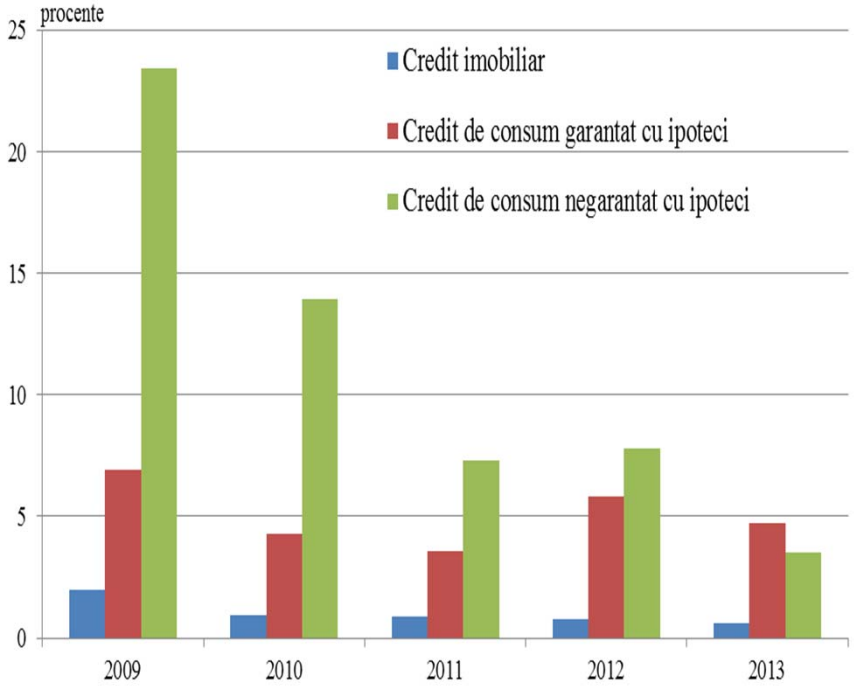
Etapa 1: Evaluarea dinamicii DSTI și a riscului de credit

Serviciul datoriei raportat la venitul disponibil: DSTI (*debt service-to-income*)

Sursa: Sondaj privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației, BNR

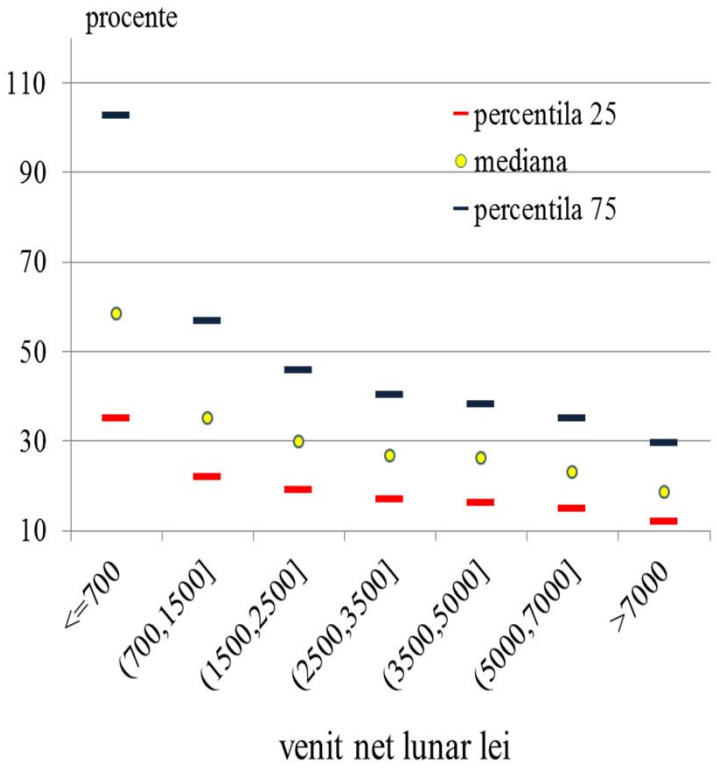
Rata creditelor neperformante la dec. 2014, pe ani de acordare

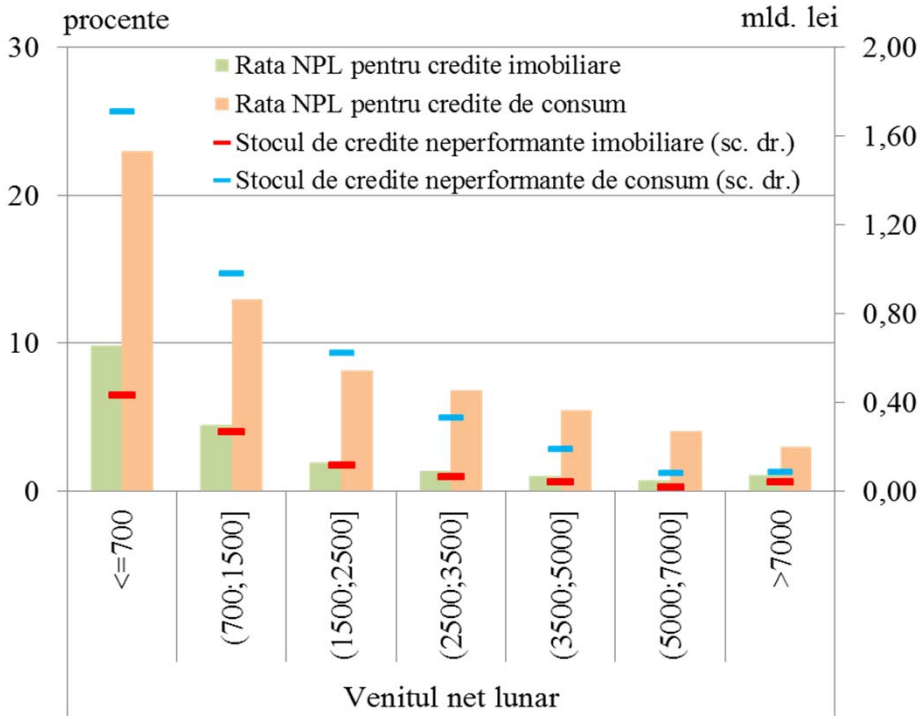
Sursa: CRC (au fost eliminate creditele restructurate)

Etapa 2: Evaluarea gradului de îndatorare a populației

Structura gradului de îndatorare* pe categorii de venit net lunar

Rata de neperformanţă (rata NPL) pe categorii de venit şi tipul creditului

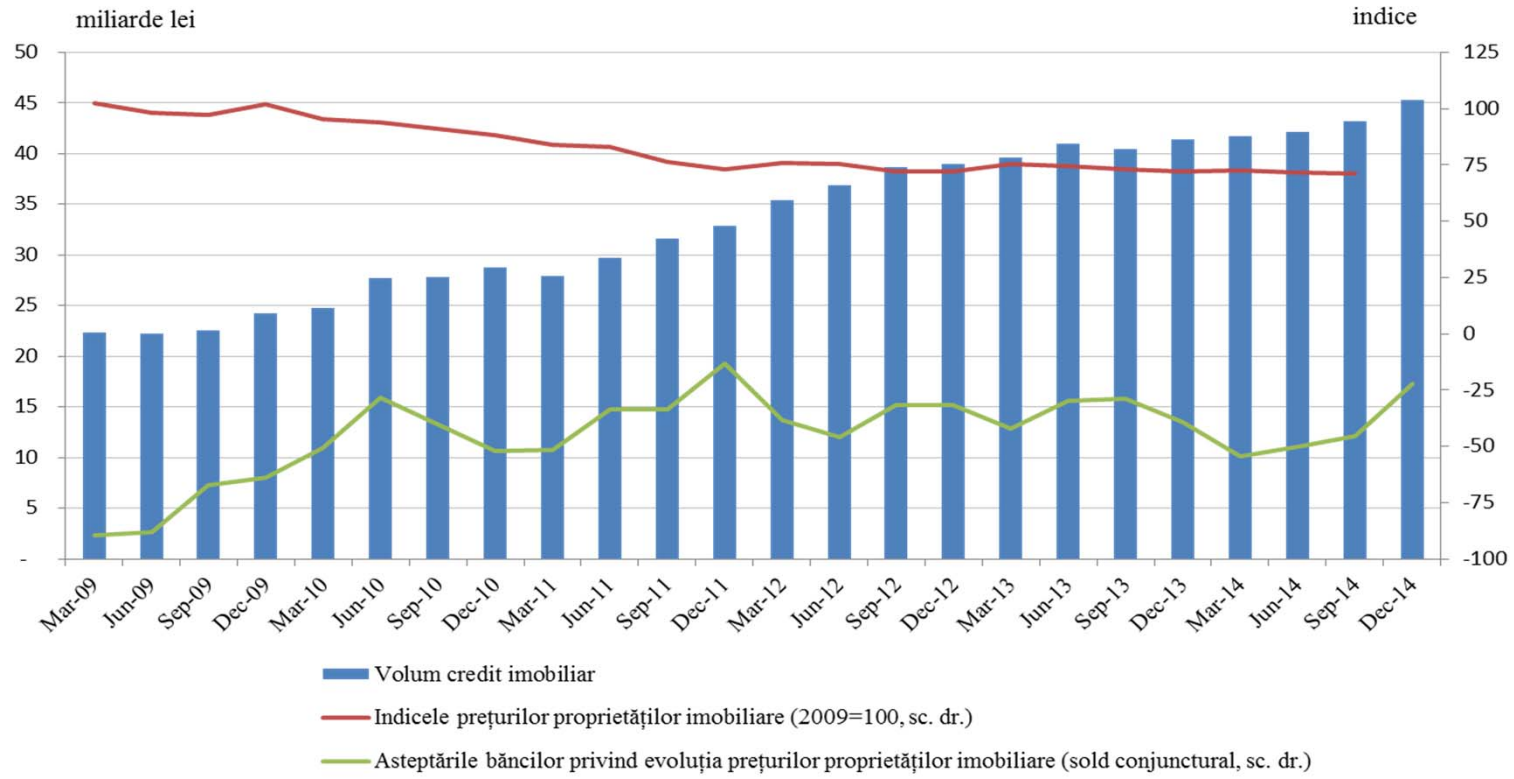

* Gradul de îndatorare este calculat doar pentru populația cu credite bancare, folosind anuități constante şi fără a ţine cont de existenţa unor codebitori. Veniturile utilizate sunt cele din decembrie 2013, iar creditele contractate sunt la iunie 2014. Rata de acoperire este de circa 65 la sută din expunerile totale şi 64 la sută din numărul debitorilor (în iunie 2014).

Sursa: CRC, ANAF, calcule BNR

Etapa 3: Evaluarea condițiilor macroeconomice și ale pieței imobiliare

Indicatori de monitorizare a evoluției pieței imobiliare rezidențiale

Sursa: CRC, INS, BNR (Sondaj privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației)

IV. Concluzii

- Identificarea celor mai relevanți indicatori, a pragurilor de semnal și a unui indicator compozit final sunt preocupări importante actuale ale băncilor centrale pentru monitorizarea stabilității financiare.

- Indicatorii folosiți în evaluările atât ale diverselor organisme internaționale, cât și ale BNR, arată că sistemul financiar din România este capabil să gestioneze adecvat riscurile, iar intensitatea provocărilor este similară celor din regiune.

- Indicatorii utilizați în analiza posibilei necesități legate de recalibrarea instrumentarului macroprudențial DSTI (*debt service-to-income*) arată rezultate mixte, ceea ce reclamă o monitorizare atentă a evoluțiilor.

Vă mulțumesc !